

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene

COMUNICAT DE PRESĂ nr. 28/22

Luxemburg, 16 februarie 2022

Hotărârea în cauzele C-156/21 Ungaria/Parlamentul și Consiliul
și C-157/21 Polonia/Parlamentul și Consiliul

Măsuri de protecție a bugetului Uniunii: Plenul Curții de Justiție respinge acțiunile formulate de Ungaria și de Polonia împotriva mecanismului de condiționalitate care face ca beneficiul finanțărilor din bugetul Uniunii să depindă de respectarea de către statele membre a principiilor statului de drept

Acest mecanism a fost adoptat pe un temei juridic adecvat, este compatibil cu procedura prevăzută la articolul 7 TUE și respectă în special limitele competențelor atribuite Uniunii, precum și principiul securității juridice

La 16 decembrie 2020, Parlamentul și Consiliul au adoptat un regulament¹ care instituie un regim de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii în caz de încălcare a principiilor statului de drept într-un stat membru. Pentru realizarea acestui obiectiv, regulamentul permite Consiliului să adopte, la propunerea Comisiei, măsuri de protecție precum suspendarea plăților din bugetul Uniunii sau suspendarea aprobării unuia sau a mai multor programe finanțate din acest buget².

Ungaria și Polonia au introdus fiecare câte o acțiune în fața Curții de Justiție solicitând anularea acestui regulament. Ele își întemeiază acțiunile lor pe absența unui temei juridic adecvat în Tratatul UE și FUE, pe o eludare a procedurii prevăzute la articolul 7 TUE³, pe o depășire a competențelor Uniunii și pe o încălcare a principiului securității juridice. În susținerea argumentației lor, Ungaria și Polonia au făcut referire la un **aviz confidențial al Serviciului juridic al Consiliului** privind propunerea inițială care a condus la acest regulament, **Curtea declarând admisibilă** această referire, în pofida obiecțiilor Consiliului, în temeiul **interesului public superior pe care îl reprezintă transparența procedurii legislative**.

În aceste două cauze, Ungaria și Polonia s-au susținut reciproc, în timp ce Belgia, Danemarca, Germania, Irlanda, Spania, Franța, Luxemburg, Țările de Jos, Finlanda, Suedia și Comisia au intervenit în susținerea Parlamentului și a Consiliului. La cererea Parlamentului, Curtea a judecat aceste cauze potrivit procedurii accelerate. Aceste cauze au fost de altfel atribuite Plenului Curții, ținând seama de importanța lor fundamentală pentru precizarea măsurii în care Uniunea își poate apăra bugetul și interesele financiare în fața unor încălcări ale principiilor statului de drept în statele membre.

Curtea constată în primul rând, în ceea ce privește temeiul juridic al regulamentului, că procedura prevăzută de regulament nu poate fi inițiată decât în cazul în care există motive rezonabile să se considere nu numai că într-un stat membru au loc încălcări ale principiilor statului de drept, ci mai ales că aceste încălcări afectează sau riscă în mod grav să afecteze, în mod suficient de direct, buna gestiune financiară a bugetului Uniunii sau protecția intereselor financiare ale acesteia. În plus, măsurile care pot fi adoptate în temeiul regulamentului privesc exclusiv execuția bugetului Uniunii și sunt toate de natură să limiteze finanțările care au ca sursă acest buget în funcție de impactul asupra acestuia al unei astfel de afectări sau al unui astfel de risc grav. Prin urmare,

¹ Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 privind un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii (JO 2020, L 433I, p. 1).

² Regulamentul protejează însă, în asemenea cazuri, interesele legitime ale destinatarilor finali și ale beneficiarilor.

³ Articolul 7 TUE prevede posibilitatea de a iniția o procedură împotriva unui stat membru în cazul unei încălcări grave a valorilor Uniunii sau în cazul riscului clar al unei asemenea încălcări.

regulamentul urmărește să protejeze bugetul Uniunii împotriva unor afectări care decurg în mod suficient de direct din încălcări ale principiilor statului de drept, iar nu să sancționeze, în sine, asemenea încălcări.

În această privință, Curtea amintește că **respectarea de către statele membre a valorilor comune pe care se întemeiază Uniunea, care au fost identificate și sunt împărtășite de acestea și care definesc identitatea însăși a Uniunii ca ordine juridică comună acestor state⁴, printre care statul de drept și solidaritatea, justifică încrederea reciprocă între aceste state. Întrucât această respectare constituie astfel o condiție pentru exercitarea tuturor drepturilor care decurg din aplicarea tratatelor unui stat membru, Uniunea trebuie să fie în măsură, în limitele atribuțiilor sale, să apere aceste valori.**

Curtea precizează în această privință, pe de o parte, că **respectarea acestor valori nu poate fi redusă la o obligație impusă unui stat în vederea aderării** la Uniune și pe care acesta ar putea să o încalce după aderarea sa. Pe de altă parte, ea subliniază că **bugetul Uniunii este unul dintre principalele instrumente care permit concretizarea, în politicile și în acțiunile Uniunii, a principiului fundamental al solidarității** între statele membre și că punerea în aplicare a acestui principiu, prin intermediul acestui buget, se sprijină pe încrederea reciprocă pe care acestea o au în utilizarea responsabilă a resurselor comune înscrise în bugetul menționat.

Or, **buna gestiune financiară a bugetului Uniunii și interesele financiare ale Uniunii pot fi grav compromise prin încălcări ale principiilor statului de drept săvârșite într-un stat membru.** Astfel, aceste încălcări pot avea drept consecință, printre altele, lipsa unei garanții că cheltuielile acoperite de bugetul Uniunii îndeplinesc ansamblul condițiilor de finanțare prevăzute de dreptul Uniunii și, prin urmare, că sunt conforme cu obiectivele urmărite de Uniune atunci când aceasta finanțează asemenea cheltuieli.

Așadar, **un „mecanism de condiționalitate” orizontală precum cel instituit de regulament, care condiționează beneficiul finanțărilor din bugetul Uniunii de respectarea de către un stat membru a principiilor statului de drept, poate intra în sfera competenței conferite de tratate Uniunii de a stabili „norme financiare” referitoare la execuția bugetului Uniunii.**

În al doilea rând, Curtea constată că procedura instituită prin **regulament nu eludează procedura prevăzută la articolul 7 TUE și respectă limitele competențelor atribuite Uniunii.**

Astfel, procedura prevăzută la articolul 7 TUE are ca finalitate să permită Consiliului să sancționeze încălcări grave și persistente ale fiecăreia dintre valorile comune pe care se întemeiază Uniunea și care definesc identitatea sa, în scopul, printre altele, de a obliga statul membru în cauză să pună capăt acestor încălcări. În schimb, regulamentul vizează protejarea bugetului Uniunii, și aceasta numai în caz de încălcare a principiilor statului de drept într-un stat membru care afectează sau riscă în mod grav să afecteze buna execuție a acestui buget. În consecință, **așa-numita procedură a articolului 7 TUE și cea instituită prin regulament urmăresc scopuri diferite, iar fiecare dintre ele are un obiect care este în mod clar distinct.**

În plus, dat fiind că regulamentul nu permite Comisiei și Consiliului să examineze decât situații și comportamente care sunt imputabile autorităților unui stat membru și care sunt relevante pentru buna execuție a bugetului Uniunii, **puterile conferite acestor instituții prin acest regulament nu depășesc limitele competențelor atribuite Uniunii.**

În al treilea rând, în ceea ce privește argumentul Ungariei și al Poloniei întemeiat pe o încălcare a principiului **securității juridice**, în special prin aceea că regulamentul nu ar defini noțiunea de „stat de drept” și nici principiile sale, Curtea subliniază că principiile care figurează în regulament, ca elemente constitutive ale acestei noțiuni⁵, au fost pe larg dezvoltate în jurisprudența sa, că aceste

⁴ Valorile fondatoare ale Uniunii și comune statelor membre, cuprinse la articolul 2 TUE, le includ pe cele ale respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept și respectării drepturilor omului, într-o societate caracterizată, printre altele, prin nediscriminare, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.

⁵ Potrivit regulamentului, această noțiune include principiul legalității, care implică un proces legislativ transparent, responsabil, democratic și pluralist, principiul securității juridice, principiul interzicerii exercitării arbitrare a competențelor

principii au ca sursă **valorile comune recunoscute și aplicate și de statele membre** în propriile ordini juridice și că acestea decurg din **noțiunea de „stat de drept” pe care statele membre o împărtășesc** și la care aderă, ca valoare comună tradițiilor lor constituționale. În consecință, Curtea consideră că **statele membre sunt în măsură să determine cu suficientă precizie conținutul esențial, precum și cerințele care decurg din fiecare dintre aceste principii.**

Pe de altă parte, Curtea precizează că regulamentul impune, pentru adoptarea măsurilor de protecție pe care le prevede, să se stabilească o **legătură reală** între o încălcare a unui principiu al statului de drept și afectarea sau riscul grav de afectare a bunei gestiuni financiare a Uniunii sau a intereselor sale financiare și că o astfel de încălcare trebuie să privească o **situație sau un comportament** imputabil unei autorități a unui stat membru și **relevant pentru buna execuție a bugetului** Uniunii. Curtea arată că **noțiunea de „risc grav” este precizată în legislația financiară** a Uniunii și subliniază că **măsurile de protecție** care pot fi adoptate trebuie să fie **strict proporționale cu impactul** încălcării constatate asupra bugetului Uniunii. În special, potrivit Curții, aceste măsuri pot viza alte acțiuni și programe decât cele afectate printr-o asemenea încălcare numai în măsura în care este strict necesar pentru atingerea obiectivului de a **proteja acest buget în ansamblul său**. În sfârșit, constatând că Comisia trebuie să respecte, sub controlul instanței Uniunii, **cerințe procedurale stricte** care presupun printre altele **mai multe consultări ale statului membru vizat**, Curtea conchide că **regulamentul îndeplinește cerințele principiului securității juridice.**

În aceste condiții, **Curtea respinge în integralitatea lor acțiunile formulate de Ungaria și de Polonia.**

MENȚIUNE: Acțiunea în anulare are ca obiect anularea acelor acte ale instituțiilor Uniunii care sunt contrare dreptului Uniunii. Cu respectarea anumitor condiții, statele membre, instituțiile europene și particularii pot sesiza Curtea de Justiție sau Tribunalul cu o acțiune în anulare. Dacă acțiunea este întemeiată, actul este anulat. Instituția autoare a actului trebuie să ia măsuri pentru a elimina eventualul vid juridic creat prin anularea acestuia.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

Textul integral și rezumatul hotărârilor ([C-156/21](#) și [C-157/21](#)) se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

executive, principiul protecției jurisdicționale efective, inclusiv accesul la justiție, asigurate de instanțe independente și imparțiale, în egală măsură în ceea ce privește drepturile omului, principiul separării puterilor în stat și principiul nediscriminării și egalității în fața legii.